

נשים מולידות עם

1. שמות פרק ב

- (א) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי :
(ב) ותהר האשה ותלד בן ותרא אתו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים :
(ג) ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את הילד ותשם בסוף על שפת היאר :
(ד) ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו :
(ה) ותרד בת פרעה לרחץ על היאר ונערתיה הלכת על יד היאר ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה :
(ו) ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה :
(ז) ותאמר אחתו אל בת פרעה האלף וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את הילד :
(ח) ותאמר לה בת פרעה לכי ותלך העלמה ותקרא את אם הילד :
(ט) ותאמר לה בת פרעה היליכי את הילד הזה והינקהו לי ואני אפתן את שכרך ותקח האשה הילד ותניקהו :
(י) ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתהו :

2. תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יב עמוד ב דף יג עמוד א

אמר רב נחמן אמר רב : מלמד, שהיתה מתנבאה כשהיא אחות אהרן ואומרת : עתידה אמי שתלד בן שמושיע את ישראל ; וכיון שנולד משה, נתמלא כל הבית כולה אור, עמד אביה ונשקה על ראשה, אמר לה : בתי, נתקיימה נבואתיך ! וכיון שהטילוהו ליאור, עמד אביה וטפחה על ראשה, אמר לה : בתי, היכן נבואתיך ! והיינו דכתיב : (שמות ב) ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו, לידע מה יהא בסוף נבואתה.

3. תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יב עמוד א

וילך איש מבית לוי - להיכן הלך ? אמר רב יהודה בר זבינא : שהלך בעצת בתו. תנא : עמרם גדול הדור היה, כיון שראה שאמר פרעה הרשע כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, אמר : לשוא אנו עמלין ! עמד וגירש את אשתו, עמדו כולן וגירשו את נשותיהן. אמרה לו בתו : אבא, קשה גזירתך יותר משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקיבות ! פרעה לא גזר אלא בעוה"ז (בעולם הזה), ואתה בעוה"ז ולעוה"ב ! פרעה הרשע, ספק מתקיימת גזירתו ספק אינה מתקיימת, אתה צדיק בודאי שגזירתך מתקיימת, ... עמד והחזיר את אשתו, עמדו כולן והחזירו את נשותיהן.

4. תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יב עמוד ב

ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור - א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי : מלמד, שירדה לרחוץ מגלולי אביה, ... ותשלח את אמתה ותקחה - ר' יהודה ור' נחמיה, חד אמר : ידה, וחד אמר : שפחתה. מ"ד ידה, דכתיב : אמתה ; ומ"ד שפחתה, מדלא כתיב ידה. ולמ"ד שפחתה, הא אמרת : בא גבריאל וחבטן בקרקע ! דשייר לה חדא, דלאו אורחא דבת מלכא למיקם לחודה. ולמאן דאמר ידה, ליכתוב ידה ! הא קמ"ל, דאישתרבב אישתרבובי, דאמר מר : וכן אתה מוצא באמתה של בת פרעה ; וכן אתה מוצא בשיני רשעים, דכתיב : +תהלים ג+ שני רשעים שברת, ואמר ריש לקיש : אל תיקרי שברת אלא שריבבתה. ותפתח ותראהו את הילד - ותרא מיבעי ליה ! א"ר יוסי ברבי חנינא : שראתה שכינה עמו.

5. קול מבשר חלק א', שמות/ר' שמחה בונים:

אלא יש ללמוד מכאן תועלת גדולה בעבודת ה'. שלא למנוע אדם את עצמו בשום מעשה הישר והטוב. אף שיראה מראש שלא יעלה בידו להגיע עדי תכליתו. דאם באמת יכוון האדם במעשהו בכל לבו ונפשו, אין שום דבר שבעולם עומד לנגדו. וה' ב"ה יעזרהו על דבר כבוד שמו לברך על 'המוגמר'. וכמו שאמרו ז"ל, המתחיל במצוה אומרים לו גמור. וכן כאן, היא עשתה את שלה לשלוח ידה, על כל פנים אמה אחת, ונעשה לה נס שנשתרבה אמות הרבה.

6. ספורנו שמות פרק ב :

(י) ותקרא שמו משה. ממלט ומושה את אחרים מצרה :
ותאמר כי מן המים משיתיהו. הטעם שקראתיו משה להורות שימלט את אחרים הוא, כי אמנם משיתיהו מן המים אחר שהיה מוטל בתוכם, וזה לא היה כי אם בגזירת עירין כדי שימלט הוא את אחרים :

7. שמות פרק ב :

(יא) ויהי בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אָחִיו וַיִּרְא בְּסִבְלָתָם וַיִּרְא אִישׁ מִצָּרֵי מִכָּה אִישׁ עֲבָרֵי מֵאָחִיו :
(יב) וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיֵּד אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחֹל :
(יג) וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשְּׁנִי וְהָיָה שְׁנֵי אַנְשִׁים עֲבָרִים נָצִים וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע לָמָּה תִּכְּה רָעָד :
(יד) וַיֹּאמֶר מִי שְׂמֵךְ לְאִישׁ שֶׁר וְשִׁפְט עָלֵינוּ הַלְהַרְגֵנִי אֲתָה אִמֵּר כִּפְאֶשֶׁר הִרְגַּתְּ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּרְא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אָכֹן נֹדַע הַדָּבָר :
(טו) וַיִּשְׁמַע פְּרַעֲה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֶשׁ לַהֲרֹג אֶת מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פְרַעֲה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּעָר :
(טז) וּלְכֹהֵן מִדְיָן שֶׁבַע בָּנוֹת וַתִּבְאֵנָה וַתִּדְלָנָה וַתִּמְלֵאנָה אֶת הָרְהֻטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן אֲבִיהֶן :
(יז) וַיִּבְאוּ הָרְעִים וַיִּגְרְשׁוּם וַיִּקָּם מֹשֶׁה וַיּוֹשַׁעַן וַיִּשְׁק אֶת צֹאנָם :
(יח) וַתִּבְאֵנָה אֶל רְעוּאֵל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מִדּוּעַ מֵהִרְתֶּן בַּאֲיוֹם הַיּוֹם :
(יט) וַתֹּאמְרֶן אִישׁ מִצְרִי הִצִּילֵנוּ מִיַּד הָרְעִים וְגַם דָּלָה דָּלָה לָנוּ וַיִּשְׁק אֶת הַצֹּאן :
(כ) וַיֹּאמֶר אֶל בְּנֹתָיו וְאֵינוּ לָמָּה זֶה עֲזַבְתֶּן אֶת הָאִישׁ קְרָאָן לוֹ וַיֹּאכֵל לֶחֶם :
(כא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְשִׁבְת אֶת הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת צִפְרָה בְּתוֹ לְמוֹשֶׁה :
(כב) וַתֵּלֶד בּוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ גִּרְשָׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נְכַרְיָה : פ

8. רש"י שמות פרק ב

(יא) ויגדל משה - והלא כבר כתיב ויגדל הילד (פסוק י) אמר רבי יהודה ברבי אלעאי הראשון לקומה והשני לגדולה, שמינהו פרעה על ביתו :
וירא בסבלתם - נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם :

9. שמות פרק ב :

(כד) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב :
(כה) וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּדַע אֱלֹהִים : ס

10. רש"י שמות פרק ב :

(כה) וידע אלהים - נתן עליהם לב ולא העלים עיניו :

11. בית ישראל/הרבי מגור על פר' שמות:

שמדקדק ברש"י שכתוב פעמים ויגדל וזה הרמז על גדולת משה להיות מיצר עם בני ישראל, ועורר גם כן הכח שלמעלה בצרתם לו צר. ברש"י נתן עליהם לב ולא העלים עיניו זה גרם אולי משה רבינו עליו השלום ע"י מסירת נפשו ע"י כלל ישראל וזה הלימוד הגדול לכלל ישראל הוא המשיך בדרך אחותו ואמו. הבה נתחכמה לו וקראו את המילדות להמית את בני"י, והם עשו להיפך שמסרו נפשם לחיות את הילדים ובדרך הזה המשיך משה רבינו עליו השלום.

12. שמות פרק טו

(כ) ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בגדה ותיצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחלת: (כא) ותיצן להם מרים שירו לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים:

13. רש"י שמות פרק טו

(כ) ותקח מרים הנביאה - היכן נתנבאה כשהיתה אחות אהרן, קודם שנולד משה, אמרה עתידה אמי שתלד בן וכו', כדאיתא בסוטה (דף יג א). דבר אחר אחות אהרן לפי שמסר נפשו עליה כשנצטרעה, נקראת על שמו: את התוף - כלי של מיני זמר: בתפים ובמחלת - מובטחות היו צדקניות שבדור שהקדוש ברוך הוא עושה להם נסים והוציאו תופים ממצרים: (כא) ותיצן להם מרים - משה אמר שירה לאנשים, הוא אומר והם עונין אחריו, ומרים אמרה שירה לנשים:

14. שמות פרק טו

(א) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לידוך ויאמרו לאמר אשירה לידוך כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים:

15. במדבר פרק כ

(א) ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צן בחדש הראשון וישב העם בקדש ותמת שם מרים ותקבר שם: (ב) ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ועל אהרן:

16. תלמוד בבלי מסכת תענית דף ט עמוד א

רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שלשה פרנסים טובים עמדו לישראל, אלו הן: משה, ואהרן, ומרים. ושלש מתנות טובות ניתנו על ידם, ואלו הן: באר, וענו, ומן. באר - בזכות מרים, עמוד ענו - בזכות אהרן, מן - בזכות משה. מתה מרים - נסתלק הבאר. שנאמר (במדבר כ') ותמת שם מרים, וכתוב בתריה ולא היה מים לעדה, וחזרה בזכות שניהן ...

<p>17א. תרגום יונתן על מיכה פרק ו (ד) ... ושלחית קדמך תלתא נביין משה לאלפא מסירת דיניו אהרן לכפרא על עמא ומרים לאוראה לנשיא:</p>	<p>17. מיכה פרק ו (ד) כי העלתיך מארץ מצרים ומבית עבדים פדיתיך ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים:</p>
--	--

18. הרבי מפיאסצנה

א. "אש קודש" - קטעים מתוך הדרשה לפרשת חקת תש"ב:

"ותמת שם מרים וכו'" ולא היה מים לעדה, כי הבאר בזכות מרים, ונבין נא למה דוקא בזכותה?

...ואפשר כי רש"י פירש אף היא בנשיקה מתה, ומפני מה לא נאמר בה על פי ד' שאינו דרך כבוד של מעלה, ומה זה מרמז לנו, כי על פי פשוט מה אין דרך כבוד של מעלה, הלא אין נשיקה זו ח"ו נשיקה גופנית? ואפשר כי שהאיש ישראלי צריך לדעת שגם בשעה שהוא מתעורר באתערותא דלתתא ג"כ הוא יתברך נותן בו דעת ורצון ממעלה כדי שיתעורר מלמטה, ובשאר ספרים קדושים איתא ע"ז רמז מהפסוק בתהלים, ולך ד' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, שבאמת הוא יתברך המעוררו ונותן בו כח ורצון כנזכר לעיל לעשות מעשה הטוב, ואם כן לא היה מגיע לאיש שכר כי עיקר הוא ד' העושה, אבל זהו חסד ד' שמשלם לאיש שכר כאילו האיש הי' העושה, ולך ד' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו כאילו הוא היה העושה. עד כאן לשונו הקדושה. נמצא לפי זה שאשה הנעשה צדקת ולומדת תורה ומקיימת המצוות, זאת היא מעשה שלה, כיון שאינה מצווה ועושה, ואם כן לא עוררו אותה כל כך ממרום לזה. וזה אף היא בנשיקה מתה, ומפני מה לא נאמר בה על פי ד' שאינו דרך כבוד של מעלה, היינו הא שבאה למדרגה גדולה כזו לא היה בהתעוררות של מעלה ורק באתערותא דלתתא לכן לא שייך לומר על פי-ד' וכיון שמקור עבודתה בה הוא, וממנה נובע, לכן הבאר מקור הנובע מים חיים קדושים, היתה בזכותה"

"...היוצא לנו מדברינו שאין עוד מלבדו והכל הארת אלוקות [...], וכן כל זמן שחיה מרים, וכנזכר לעיל כיום שלא היתה מצווה ועושה סימן הוא שעלייתה שעלתה לרום צדקתה היתה בתשוקה יותר חזקה ממנה, לכן היתה יכולה גם להאיר לישראל תשוקה שישתוקקו לד', ושיהיו זוכים שאורות העליונים שהמשיך להם משה רבינו יזכו לקבל [...]. אבל משנסתלקה מרים לא היתה להם תשוקה כל כך, לכן לא זכו לקבל אורו של משה ממרום..."

19. אלי ויזל

באותם ימים שלטה החשיכה בשמים ובארץ, ונדמה היה כי שערי הרחמים ננעלו. השוחט שחט, היהודים נרצחו רק מעטים הפגינו אומץ והזדהו עם הסובלים. הגברים והנשים המעטים הללו היו פגיעים, מפוחדים וחסרי ישע - **מה הבדיל אותם מכל השאר? ... רגע בו נעשית בחירה מוסרית**.... על כן, עלינו להוקיר את האנשים הטובים הללו...